

OBRтни VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„OBRтни VESTNIK“
Izhaja mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu ter
stane celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna šte. Din 2.—

Oficijelno glasilo »Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani« in »Splošne zveze
obrnih zadrug v Mariboru« ter slovenskih obrtnih društev v Sloveniji

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici
podružnici v Ljubljani 10.860

XII. letnik.

V Ljubljani, dne 15. julija 1929.

Št. 14.

† Dr. Gregor Žerjav.

Trnjeva je pot, po kateri mora hoditi naš obrtnik. Težave vsake vrste, ovire in nebotične zapreke mora premagati v boju za svoj obstanek. Za muke svoje ne najde danes razumevanja. Najširša javnost ne prizna važnosti zadovoljnega in zdravega obrtniškega stanu za socialen mir v vsaki državi, kjer tvori obrtniški stan most med posedujočimi in proletarci, ne prizna niti važnosti njegovih produktivnih sil za gospodarski razvoj, kaj še da bi pokazala dobrega razumevanja za njegove težnje. Prepuščen samemu sebi, si mora obrtnik sam utirati težko pot, sam se mora braniti z vsemi energijami, da si očuva svojo ekzistenco, mesto da bi mogel uporabiti te energije v produktivne in plodnosne svrhe. S to usodo smo se že sprijaznili in zato smatramo za veliko čudo, če najdemo med vodilnimi faktorji človeka, ki s simpatijami spremlja naše borbe, ki kaže za naše stremljenje dobro razumevanje in ki je pripravljen nuditi nam svojo pomoč. Taki ljudje so res redki, naštel bi jih lahko na prste ene same roke. In pokojni dr. Žerjav je bil eden izmed teh redkih. Zato žaluje danes tudi obrtništvo za veliko izgubo, ki mu je bila prizadeta s smrtjo dr. Žerjava.

Pokojni dr. Žerjav je bil posvečen v vse obrtniške zadeve. Globoko je poznal vsako obrtniško vprašanje in ni bilo problema, ki bi ga ne proučil do vseh najmanjših podrobnosti. Zato je bil vedno pripravljen z dobrim nasvetom, vedno tudi na razpolago s svojim delom in svojo pomočjo. Naše obrtništvo se je kaj rado obračalo do velikega pokojnika. Njegova vrata so bila vsakomur odprta. In tudi če smo se obračali nanj s pismenimi prošnjami, nam ni nikdar ostal dolžan odgovora, dasi so mu prihajale take prošnje dnevno iz vseh krajev. Pomagal nam je v času, ko je zavzemal visoka mesta, pomagal pa je tudi — v kolikor mu je bilo mogoče — tedaj, ko ni bil v vladi. Za slovenskega obrtnika je bil pokojni dr. Žerjav vedno rade volje na razpolago, vedno in povsod je zastavil zanj svoje

moči, svoj vpliv. Zato težko čuti danes slovenski obrtnik veliko izgubo. Slovensko obrtništvo je izgubilo z dr. Žerjavom velikega dobrotnika, neutrudljivega sobojevnika za svoje pravice in zahteve. Redki so ljudje takega kova kakor je bil pokojni dr. Žerjav, zato je naša bol ob njegovi smrti tem večja. Čutimo, da smo izgubili velikega podpornika, da to verzel ne bomo mogli zlahka izravnati.

S svojim bogatim znanjem, širokim obzorjem in predvsem s svojo jugoslovensko dušo, ki ga je vodila vedno in povsod, si je pridobil pokojni doktor Žerjav med našimi državniki kaj kmalu mnogo častilcev. Srbijanski vodilni krogi so poznali dr. Žerjava že pred vojno, njegovo delo in njegove žrtve za ujedinjenje so bile znane vsakemu, saj je bil eden izmed redkih apostolov prave in čiste jugoslovanske misli. Z žrtvami, ki jih je doprinesel za jugoslovenstvo, je pridobil slovenskemu narodu dokaj ugleda, zakaj na avstrijskem političnem poprišču so bili zelo redki borec Žerjavovih idej in njegovega kova. Teh velikih zaslug mu nikdo ne more oporekati, v tem oziru pač ni imel tekmovalcev.

Veličasten pogreb velikega pokojnika, ki se je vršil v Ljubljani v nedeljo dne 30. pr. m., je pokazal, kako veliko spoštovanje je užival pokojnik. Pogreba se je udeležil zastopnik Nj. Vel. Kralja, udeležili so se ga zastopniki ministrskega predsedstva in raznih ministrstev, številni zastopniki oblasti in uradov in nepregledne množice ljudstva, ki je hotelo spremljati dr. Žerjava na njegovi zadnji poti. Bila je to v resnici velikanska žalna manifestacija, kakor jo v Sloveniji še nismo videli. V imenu obrtništva se klanjamo manom pokojnikovim, klanjamo se v globoki hvaležnosti za vse, kar je napravil dobrega našemu stanu in posameznikom. Obrtniki tugujejo nad njegovo smrtjo, ker jim je vzela velikega zaščitnika in podpornika.

Slava, večna slava njegovemu spominu!

3.) da se v novem zakonu natančno definirajo obrti ter v posebnem poglavju ločijo od obrti, ki niso vezane na usposobljenostni dokaz;

4.) da se za izvrševanje obrti predpišejo pogoji: a) za vstop v obrtni nauk so potrebni vsaj 4 razredi osnovne šole in 2 leti nadaljevalne, z uspehom dokončane šole, b) vajenska doba naj traja najmanj 3 leta, c) po tem roku je treba položiti poseben izpit, d) pomočnik položi po petletnem učenju in delu v obrti pred osamosvojitvijo mojstrski izpit pred posebno komisijo;

5.) le kdor ima mojstrski izpit, sme samostojno izvrševati obrt. Izjema velja za vdovo, ki lahko izvršuje obrt tudi po moževi smrti s pomočjo poslovodje. Ta pa mora imeti vse kvalifikacije, ki so potrebne za samostojno izvrševanje obrti;

6. zakon naj predvidi posebne obrtno-pripravljalne šole za učence, ki se hočejo po ljudski šoli posvetiti obrti, a ne morejo stopiti v učno dobo pred 14. letom;

7.) uvede naj se za vso državo sistem obveznih obrtniških organizacij;

8.) ustanove naj se posebne obrtniške zbornice, ker to zahteva nesporna večina obrtnikov;

9.) z novim zakonom naj se uvede obvezno zavarovanje vseh obrtnikov za primer bolezni, onemoglosti in smrti. Nosilci zavarovanja naj so obrtniške zbornice s posebnimi penzijskimi odseki.

Za olajšavo davčnih bremen

Resolucija o davčni preobremenitvi predlaga:

1.) da se ukine davek na poslovni promet, ki se mnogokrat pobira po trikrat in ki se pobira od obrtnika ne glede na to, ali dela z dobičkom ali izgubo;

2.) da se poslodavci-obrtniki čim prej osvobodijo pobiranja uslužbenskega davka. Pobiranje tega davka je združeno z veliko zamudo časa in s kompliciranimi postopki. Posledice so še številne kazni. Davek naj v prihodnje pobirajo davčne oblasti od davčnih obveznikov samih;

3.) da se ukine 1 % pristojbina, ki jo obrtniki plačujejo od računov za državne oblasti ter praksa kolekovanja ponudb za javna dela s kolekom 100 dinarjev, ne glede na višino ponudbe. Sestavi naj se posebna lestvica za te pristojbine, vendar tako, da najvišja ne presega 10 Din;

4.) da se ukine predpis, glasom katerega mora obrtnik pri javnih natečajih predložiti še posebno dokazilo o plačanih davkih. Taka dokazila stanejo posebne pristojbine, a zapadejo, čim ponudnik ne dobi natečaja;

5.) v smislu veljavnega zakona naj se odpišejo zaostali davki v zadnjih 5 letih vsem, ki jih ne morejo plačati. O tem na, se jim izda še posebno potrdilo.

Za revizijo socialnih zakonov.

V tej resoluciji se predlaga:

1.) ministrstvu za socialno politiko ter za trgovino in industrijo naj skliče anketo vseh zainteresiranih gospodarskih krogov, da se izjavijo o reviziji socialnega zakonodajstva;

2.) revidirata naj se v prvi vrsti zakon o zaščiti delavcev in zakon o zavarovanju delavcev, ki prehajata v svojih določbah preko mednarodnih zahtev in obvez;

3.) izvede naj se reorganizacija administracije tega zavarovanja na ta način, da se skrči število okrožnih uradov, povečajo njihova področja in s tem zmanjšajo upravni izdatki;

4.) okrožnim uradom naj se da avtonomija in omogoči poenostavljenje poslovanja.

Glavna skupščina Saveza hrvatskih obrtnika.

V nedeljo 30. junija 1929. se je vršila v Varaždinu glavna skupščina Saveza hrvatskih obrtnika.

Skupščini, kateri je prisostvovalo okoli 200 delegatov iz raznih krajev Hrvatske, je predsedoval predsednik saveza g. Milan Ramušček. Kot gostje in zastopniki obrtniških organizacij iz cele države so se udeležili zborovanja za Zvezo obrtnih zadrug v Ljubljani njen načelnik g. Josip Rebek z odbornikom zveze g. Franom Igljem. S strani zanatske komore v Beogradu je prisostvoval Milan J. Stojanović, predsednik komore; a od Zemaljskega saveza zanatlijskih udruženja prvi podpredsednik g. Boža S. Banović.

V svojem pozdravu je g. Rebek poudarjal tudi važnost novega obrtnega zakona, kateri mora vsestransko zadovoljiti obrtništvo, mu z obvezno organizacijo, bolniškim zavarovanjem zasigurati njegov obstoj. Njegov pozdrav v imenu slovenskega obrtništva in ostala izvajanja so sprejeli zborovalci z vidnim odobravanjem in zadoščenjem. Govorili so tudi še gg. Igljč, Stojanović in Banović.

Referat o obrtnem zakonu je podal g. Milan Rozenberg, o socialnem gospodarstvu je govoril g. Čupak ml. in o davku na poslovni promet g. Anzelm Lesnik. Skupščina je uspešno in v redu potekla ter se je izvolila skoro vsa stara uprava na

novo. Radi pomanjkanja prostora prinašamo danes samo del sprejetih resolucij.

Pripominjamo pa, da je stališče slovenskega obrtništva v vseh vprašanjih, tičočih se obrtnega zakona, davčnih zadev in socialnega zavarovanja, povsem enotno z ostalim obrtništvom v državi, le v vprašanju ločenih zbornic je deljeno, ker smatra, da je način te rešitve znak nove večje obremenitve in slabljenje gospodarske moči. Trdno smo prepričani, da se bodo pri odločevanju vprašanja zbornic tudi vpoštevali razlogi, kateri silijo naše organizacije, da vztrajajo na svojem stališču.

Obrtni zakon.

V pogledu novega obrtnega zakona predlagajo hrvatski obrtniki:

1.) da se v interesu pravičnega razvoja obrtniškega dela ter enotne in ravnopravne zakonske zaščite vseh obrtnikov SHS v najkrajšem času uveljavi zakon o obrtih;

2.) da se od strani ministrstva trgovine in industrije imenuje posebna komisija, ki naj obstoji iz državnih strokovnjakov in opolnomočenih predstavnikov najmočnejših svobodnih obrtniških organizacij. Komisija imej pravico svobodne in aktivne redakcije zakonskega prednačrta. Po tej komisiji sestavljeni prednačrt je treba izročiti nato javnemu pretresu in predložiti kritiki interesentov;

Koroški obrtniki v Sloveniji.

Večja skupina obrtnikov iz celovškega in beljaškega okraja je posetila v nedeljo 7. in ponedeljek 8. t. m. Slovenijo. Priprave za ta izlet, kakor tudi organizacijo sprejema, celega potovanja in bivanja gostov v Sloveniji je vodila Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani. Načelnik Zveze g. Jos. Rebek je za ta izlet žrtvoval mnogo truda in ne zastonj, ker se je vršila cela prireditev brezhibno ter so bili izletniki zadivljeni nad ljubeznivim sprejemom, nad prisrčno pogostitvijo in nad vsem, kar so tekom izleta pri nas videli.

Izletniki so prišli z lastnimi velikimi avtobusi preko Podkorena v nedeljo zjutraj na Jesenice, kjer jim je pripravilo jeseniško obrtništvo sprejem in zakusko pri županu g. Čuferju. Že na Jesenicah je goste pozdravil načelnik Zveze obrtnih zadrug ljubljanske oblasti g. Josip Rebek, kakor tudi zastopnik mesta Ljubljane g. Urbas. Po mali zakuski so si gostje ogledali Jesenice, na kar se je vršil skupen obed v restavraciji K. I. D. Po obedu so se podali izletniki peš skozi Vintgar na Bled. Tu je bil oficijelni sprejem v Zdraviliškem domu. Naravno, da se niso mogli gostje nagledati lepot našega gorenjskega bisera. Ob 7. uri so gostje z avtobusi krenili proti Ljubljani, kamor so dospeli ob pol 9. uri.

V restavracijskih prostorih »Zvezde« so jih pozdravili zastopniki obrtništva, mesta in oblastev. Prirejena jim je bila tam tudi večerja. Ob prihodu je pozdravil goste z naslednjim govorom v slovenskem jeziku načelnik Zveze obrtnih zadrug g. Josip Rebek.

Vaš današnji poset velja revanžu našemu obisku lanskega leta, ko smo imeli priliko prvič po pravi sniti se, ko smo si ogledali Vaše tujkoprometne zanimivosti, navezali prve stike v gospodarskem pogledu in upravljanju. Danes se že bolj poznamo med seboj, zato naj bodo ure, ki jih imamo priliko preživeti skupno, plodonosne, da se vezi, ki jih potrebujemo mi kakor tudi Vi ojačajo, kajti Vaš napredek v razvoj obrta je nam v veselje in upam, da nasprotno naš razvoj Vas enako veseli.

Imeli ste priliko ogledati si tekom današnjega dne del naše težke industrije, prirodne krasote Slovenije in poletno rezidenco naše Vzvišene vladarske hiše. Sedaj ste v beli Ljubljani in ta Ljubljana s svojim obrtništvom kakor tudi z vsem ostalim prebivalstvom Vas sprejema z iskreno dobrodošlico.

Naše gospodarske prilike niso baš najboljše, vendar je razdobje med našim lanskim obiskom prineslo mnogo novega in dobrega, tako da naši gospodarski krogi zro polni zaupanja v boljšo bodočnost. V našem gospodarstvu igrajo odlično vlogo tudi vezi s svojimi sosednjimi državami, osobito z republiko Avstrijo, kjer imamo še iz prejšnjih časov dobro vpeljane kupčijske zveze. Medsebojno poznanstvo naj pa pomnoži te zveze in naj nas naveže do še tesnejšega gospodarskega sodelovanja.

Z zanimanjem sledimo Vašim stanovskim stremljenjem in borbam in dobro vemo, da se mora baš obrtni stan tudi pri Vas boriti za svoja načelna vprašanja in upravičene zahteve, katere naj bodo obrtu ne samo v korist temveč naj mu tudi zagotovijo vsesplošen razvoj in napredek. V tej smeri je naša pot paralelna in veseli bomo sprejeli navodila, ki naj dvigajo obrt v tem pravcu. Enako smo Vam pa tudi mi radevolje vedno na razpolago, da sprejmete od nas tudi naša najboljša navodila.

Rokodelstvo se izpopolnjuje s čim večjo prakso, zato bi bilo koristno pokreniti stike med Vašimi in našimi mojstri, da med seboj izmenjajo naš obrtni naraščaj, kateri naj si s tem poveča znanje in svojo ročno sposobnost.

Naša Slovenija ni poljedelska dežela kot so to ostale pokrajine Jugoslavije. Pri nas so obrt, trgovina in industrija najbolj razširjeni. Zato se tudi prebivalstvo posveča zgolj tem stanovom. Vendar imamo lep predpogoj, da se v tujskem prometu lepo razvijemo. Ljubljana je središče tujkega prometa in knjižica o njej in njenih izletih, ki Vam jo poklanja v dar občina ljubljanska, naj Vam služi v pojasnilo.

S tem Vas ponovno še enkrat najtopleje pozdravljam in želim, da Vam poteče današnji večer v dobrem prijateljstvu in neskajenem razpoloženju.

Govornika so navzoči večkrat prekinili z aplavzi. Ob koncu govora je bilo vsakemu izletniku izročena v nemškem jeziku pisana brošura »Ljubljana«, kot dar mestne občine ljubljanske, v katere imenu je goste pozdravil občinski svetnik g. Turk.

Govornikom se je zahvalil v imenu gostov v slovenskem jeziku ključavničarski mojster gosp. L. De Cecco iz Beljaka, ki je v spomin na ta posel izročil Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani prav lepo spominsko sliko; sledili so nato še drugi govori in ob ubranem petju obrtniškega pevskega zbora je vladalo živahno razpoloženje do polnoči. Gostje so se nato razšli po odkazanih jim stanovanjih.

V ponedeljek v jutro je bil sestanek na vrtu »Zvezde«, odkoder so se gostje podali peš na ljubljanski Grad, a od tam v zbornico za TOI, kjer jih je v sejni dvorani pozdravil zbornični podpredsednik g. Ivan Ogrin, ki je h koncu izvajal: Sedaj se nahajate v zbornični stavbi, ki smo jo v teku zadnjih let povečali in olepšali. Na tej stavbi lahko vidite, kaj zmorejo naši obrtniki in kako visoko stopnjo so doslej dosegli. Iz vsega se zrcali moderna renesansa, ki se v mnogočem odlikuje kot originalni umotvor ustvaritelja g. prof. Plečnika. Pri izvršbi se je uporabil samo domači material in delo domačih rok. — Ob koncu vas pozdravljam še enkrat prisrčno z željo, da se kratki čas, ki ga boste preživeli med nami, počutite najbolje in da ponesete s seboj najboljše vtise.

Zborničnemu podpredsedniku g. Ogrinu se je v imenu gostov zahvalil podpredsednik Trgovske in obrtne zbornice iz Celovca g. Lazar Furian.

Sledil je nato pod vodstvom zborničnega generalnega tajnika g. dr. Frana Windischerja ogled zbornice. Gostje so kazali za vse največje zanimanje in ob koncu se je član celovške zbornice g. Moser iz Beljaka zahvalil podpredsedniku g. Ogrinu in zborničnemu generalnemu tajniku g. dr. Windischerju za prisrčen sprejem.

Gostje so si nato ogledali muzej ter se potem podali skozi Tivoli v hotel Bellevue, kjer jim je bil prirejen skupen obed. Tudi tu je zvezin načelnik g. Rebek s temperamentnim govorom otvoril celo vrsto zdravic gostom in napredku obrtništva. Med kosilom je pel odlični kvartet Glasbene Matice, ki je s svojo umetniško izvajano pesmijo goste tako navdušil, da ni bilo odobravanju in hvali konca.

Ob pol 17. so izletniki navdušeni in hvaležni za gostoljubnost, ki so jim jo izkazali slovenski tovariši, zapustili Ljubljano in krenili zopet v svojih avtobusih čez Jezersko domov.

† Đorđe P. Radojlović, predsednik Trgovačke komore v Beogradu.

V torek 9. t. m. je preminul v kopališču Vrnjačka Banja dolgoletni predsednik Trgovačke komore v Beogradu g. Đorđe P. Radojlović v 68. letu starosti. Mož plemenitega srca, spreten trgovec in rodoljub. Slovence je ljubil in spoštoval, njihovim gospodarskim voditeljem je bil pa vedno pošten svetovalec in zanesljiv zavetnik. Z njegovo smrtjo stopa občutna vrzel v srbske trgovske kroge. Enako z njimi tudi slovenski gospodarji žalujejo za spoštovanim predsednikom.

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v III. četrtletju 1929.

1.) Zemljiški davek. Zemljiški posestniki, ki reflektirajo glede na število družinskih članov na znižanje dopolnilnega davka za leto 1929., morajo to zahtevo prijavit občinskemu uradu do konca meseca julija t. l.

2.) Uslužbenki davek. Od uslužbencev pobrane zneske morajo gospodarji odpremiti davčni upravi do 15. dne vsakega meseca. Gospodarji, ki nimajo več nego pet uslužbencev, odpremljajo ta davek četrtletno, torej v mesecih april, maj in junij t. l., pobrane zneske do dne 15. julija t. l.

3.) Rentni davek. Zavodi, naprave in podjetja, ki so dolžna pobirati rentni davek z odbitkom ob izplačilu temu davku zavezanih prejemkov, morajo odpremiti v I. polletju t. l. pobrane zneske s predpisanim seznamom v dveh izvodih v 45 dneh po poteku polletja, to je do vstevši 14. avgusta t. l.

4.) Davek na poslovni promet. Davkoplačevalci, ki vodijo knjige opravljenega prometa, so dolžni do konca meseca julija t. l. plačati prometni davek od prometa, opravljenega v II. četrtletju t. l.

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Kaj je novega?

Za zgradbo normalnotirne proge Tuzla—Lukavac—Brčko je ponudila državi potrebno posojilo tvrdka Schvay iz Lukavca (Bosna). Proga bi bila dolga 50 do 60 km ter bi jako razbremenila bosansko ozkotirno železnico na Brod.

Zeppelinov polet okoli sveta namerava še letos absolvirati znani dr. Eckener, in sicer preko Azije, Japonske, Oceana in Amerike.

Splošno zavarovanje uvede Švica, katere Zvezni svet je že odobril načrt za uvedbo splošnega ljudskega zavarovanja, ki bo izvedeno najbrže še tekom tekočega leta.

Anglija daje nam in Bolgariji prijateljski nasvet, da ustvarimo medsebojno prijateljsko sožitje in sporazum, ker bi sicer obema odtegnila svojo podporo.

Uredbo o odpiranju in zapiranju lokalov in o delavnem času pomožnega osebja priobčuje Uradni list z dne 3. julija t. l., št. 66.

Na Bledu so se koncentrirali skoro vsi državniki in diplomatski krogi, odkar se je po rojstvu tretjega princa naselil tudi Nj. Vel. kralj Aleksander.

Yungov načrt za reparacijska plačila Nemčije je zadel v francoskih krogih na hud odpor ter se mu očita, da bi podjarmil Evropo za dolga leta gospodarskemu vplivu Amerike.

Pol leta novega političnega stanja v naši državi je preteklo 6. t. m. Ob tej priliki je na podlagi referatov vseh ministrov izdala vlada komunike o izvršenem delu v tem času.

Trocki se vrne v Rusijo in prevzame baje visoko mesto v rdeči armadi, ker se je baje pobotal s Stalinom.

Protirusko zvezo snuje po vesteh iz Bukarešte predsednik republike Poljske general Pilsudski in sicer med Poljsko, Rumunijo in Madžarsko.

Amerika odklanja imenovanje poslanika pri Vatikanu, dasi so se s strani Vatikana podvzeli v ta namen že ponovni koraki, v zadnjem času celo izročitev prepisa lateranske pogodbe.

Kratkoročna manjša posojila se je odločila dajati poštna hranilnica proti obveznicam vojne škode in obveznicam 7 % državnega investicijskega posojila po 7 % obrestih s provizijo 9 %. Kdor želi posojilo, naj se obrne z nekolokovano prošnjo na najbližjo poštno hranilnico ali njeno podružnico, kjer dobi tudi podrobne informacije.

Slovensko industrijo, osobito kovinsko, kemično, plinarne in elektrarne, ki so navezane pri pogonu na premog, je izredno zadelo 20odstotno povišanje sezonskih prevoznih tarifov za premog. Vsled tega povišanja se bo podražil premog v Ljubljani v jenski izvozni sezoni za Din 670 na tono.

Slovenski obrtniki so v vprašanju zbornice zavzeli na zborovanjih srbskih obrtnikov v Beogradu in hrvaških obrtnikov v Varaždinu stališče, da hočejo imeti s trgovci in industriji svojega okoliša skupno in ne ločeno zbornico.

Angleški parlament je bil slavnostno odprt 2. t. m. s prestolnim govorom delavske vlade, ki govori o akciji za pobijanje brezposelnosti, o čim tesnejšem sodelovanju z Ameriko in o vpostavitvi diplomatskih odnošajev z Rusijo.

Komisijo za izpraševanje strokovnih učiteljev na obrtnih nadaljevalnih šolah in na obrtnih strokovnih šolah ključavničarske, strojne, elektrotehnične in gradbene stroke je ustanovil minister trgovine in industrije. Izpiti pred to komisijo bodo obligatorni.

IV. mednarodni semenj v Solunu se vrši od 15. do 30. septembra 1929. Prijavnice se dobijo v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Žetev v Zedinjenih državah. Poljedelski departement je izdal komunike o stanju žetve v Zedinjenih državah, ki bo znašala okoli 843 milijonov bušljev, napram 902 milijonom v preteklem letu.

Naročnikom

„Obrtnega Vestnika“

Uprava „Obrtnega Vestnika“ poziva vse one naročnike, ki še niso poravnali naročnino za leto 1929., da to čimpreje store.

5.) **Dospelost direktnih davkov.** Neposredni davki za III. četrtletje 1929. so 1. julija dospeli v plačilo, plačati pa se morajo najkasneje do dne 15. avgusta t. l., kolikor še niso odmerjeni, po predpisu v ustrezni davčni obliki minulega leta.

6.) **Dospelost nekaterih perijodičnih taks.** a) Do 15. julija t. l. so delniške družbe dolžne predložiti davčni upravi seznam v I. polletju t. l. otvorjenih tekočih računov in plačati odpadajočo takso v kolkih. b) Tretji obrok dopolnilne prenosne takse, ako presega letni predpis 500 Din, zapade v plačilo v času od 1. do vštetega 15. julija t. l. c) Točilno takso za pravico, da se točijo pijače, je plačati za II. polletje 1929. do dne 31. julija t. l.

Socialno zavarovanje.

(Z občnega zbora Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.)

V naši državi je urejeno delavsko socialno zavarovanje z zakonom z dne 14. maja 1922. leta. Z uveljavljanjem tega zakona so se razpustile bivše okrajne bolniške blagajne in se spojile v pokrajinske okrožne urade za zavarovanje delavcev s središčnico v Zagrebu.

Zakon o socialnem zavarovanju je posnetek drugih modernih socialnih zakonov in bi kot tak tudi popolnoma ustrežal principom modernega socialnega zavarovanja.

V naši državi smo poznali urejeno delavsko zavarovanje dejansko le v Sloveniji, med tem ko v južnih pokrajinah socialnega zavarovanja niso poznali. Povsem razumljivo je torej, da je izvedba novega zakona o delavskem zavarovanju naletela na nepregledne težkoče, katerih pa niso občutili v prav posebnih meri le južne pokrajine, kjer se je zavarovanje na novo uvedlo, temveč jih občutili tudi Slovenija, kateri zlasti delavsko bolniško zavarovanje ni nič novega.

Z razpustom okrajnih bolniških blagajn se je delavsko zavarovanje v Sloveniji centraliziralo; vse zavarovanje pa je centralizirano v Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu.

S to centralizacijo delavskega zavarovanja se je ustvaril v Zagrebu in po okrožnih uradih velik upravni aparat, ki je sam po sebi zahteval znatno zvišanje zavarovalnih prispevkov. Če primerjamo predvojne bolniške podpore in t. kratne prispevke in višino sedanjih podpor ter sedanjih prispevkov, vidimo, da so prispevki mnogo višji, medtem ko dajave, preračunjene v prejšnjo vrednost denarja, ne dosegajo vedno te višine. Povsem naravno je, da zahteva velik upravni aparat visoke prispevke, ki mnogokrat niso v skladu z višino dajatev.

Gospodarski krogi so to že mnogo kritizirali in zahtevali decentralizacijo delavskega zavarovanja.

Dokler bodo razmere v socialnem zavarovanju take, da se zavarovanje v južnih pokrajinah države šele polagoma ustvarja, tako dolgo Slovenija ne more biti tista, ki bo v redu plačevala visoke prispevke za račun splošnega zavarovanja.

Slovenski obrtnik ni proti delavskemu zavarovanju. Nasprotno, on uvideva nujno potrebo, da je delavec za slučaj bolezni, nezgode pa tudi onemoglosti zavarovan. Slovenski obrtnik se tudi ne brani plačevati prispevkov za to zavarovanje, — hoče pa, da bo s svojimi prispevki koristil svojemu slovenskemu delavcu.

Stremimo torej za tem, da se delavsko zavarovanje decentralizira in da se vpostavi za Slovenijo popolnoma avtonomno delavsko zavarovanje. Na ta način se bodo lahko znižali prispevki, in to ne na škodo dajatev. Skupno vez med pokrajinskimi, popolnoma avtonomnimi uradi socialnega zavarovanja pa naj tvori ministrstvo za socialno politiko v Beogradu, ki je že itak nadzorna oblast zavarovanja.

Vsled tega predlaga načelstvo, da sprejme občni zbor sledečo resolucijo:

Resolucija

sprejeta na občnem zboru Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani dne 28. aprila 1929.

Zakon o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922 je ukinil bivše okrajne bolniške blagajne in združil delavsko zavarovanje v Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu.

Obrtništvo ni proti delavskemu zavarovanju in uvideva potrebo, da je delavec za slučaj bolezni, nezgode in onemoglosti zavarovan. Obrtništvo se tudi ne brani plačevati zavarovalnih prispevkov. Odločno pa ugovarja centralizaciji delavskega zavarovanja, ki povzroča pri neenakih gospodarskih, kulturnih in socialnih razmerah v državi velike težkoče in podražuje zavarovanje.

Obrtništvo želi, da bo delavsko zavarovanje ob znosljivih znižanih prispevkih res v prid delavstvu in zahteva:

1.) Delavsko zavarovanje v državi naj se decentralizira in vpostavi popolnoma avtonomni uradi socialnega zavarovanja.

2.) Zakon o zavarovanju delavcev naj se s sodelovanjem gospodarskih organizacij v zgorajšnjem smislu spremeni.

Iz organizacij.

Obrtna zadruga lesnih strok v Št. Vidu nad Ljubljano je na svoji seji dne 23. junija t. l. sklepala o predizobrazbi vajencev, ki je posebno za sedanjo visoko razvito mizarstvo obrt odločno premajhna. Dokler ne dvignemo te, tudi vsa reorganizacija obrtnega šolstva ne bo prinesla pravega uspeha. Najidealnejše bi bilo, da bi imel vsak vajenec meščanskošolsko predizobrazbo. V danih razmerah to še ni povsem izvedljivo, vendar pa opozarja zadruga vse one stariše, ki hočejo, da si njihovi otroci izberejo obrtni poklic, naj jih pošljejo po možnosti na meščansko šolo, kjer bodo dobili večjo splošno izobrazbo. Ta je predpogoj vsaki pravi in temeljiti strokovni naobrazbi in uspevanja v obrtnem poklicu. Letošnja razstava na velesejmu je pokazala, da se vzgajajo učenci na meščanskih šolah v pravem delovnem duhu. Naraščaja je že skoraj v vseh obrtnih preveh, zato opozarja zadruga mojstre, naj jemljejo v uk le take dečke in deklice, ki imajo popolnejšo splošno predizobrazbo. Izobrazba, ki je zadostovala še pred nekaj leti za obrtnika, danes ne zadostuje več, še manj pa bo v bodočnosti. V Ljubljani je že za večino obrtov predpisana višja splošna predizobrazba. Čas bo zahteval vedno več. Na isti seji je tudi sklenil odbor, da bo zadruga najenergičneje pobijala šušmarstvo, ki se je zelo razpaslo in ubija zdravo obrt.

Zadruga lesnih, kovinarskih in sorodnih strok v Šoštanju je v svoji seji dne 7. julija t. l. soglasno sklenila pozvati vse korporacije na skupni sestanek, da podajo njih zastopniki svoje izjave in predloge v smislu poziva gospoda velikega župana mariborske oblasti o novi uredbi glede odpiralnega in zapiralnega časa v trgovskih in obrtnih obratvaliških. Dalje se je sklepalo glede oprostitev več članov od kazni radi nepravčasne opravičbe odsotnosti na združnem občnem zboru; glede ločitve članov zadruge iz Šmartna ob Paki k Rokodelski zadrugi v Mozirje, za kar je odbor z zastopnikom iz Šmartna ob Paki proti vsaki ločitvi, za to pa se bo razposlalo prizadetim članom v Šmartno ob Paki po odborovem zastopniku g. Irmanu prepise dopisov in izjave radi ločitve. K pomočniški preiskušnji sta bila pripuščena Ivan Brodež, kovaški vajenec, in Martin Berložnik, mizarški vajenec, ki sta preiskušnjo napravila s prav dobrim uspehom. Prihodnje odbore se je in oprostitev vajencev se bodo vršile vsako zadnjo nedeljo drugega meseca, in sicer 25. avgusta, 27. oktobra in 29. decembra t. l. vsakokrat ob 10. uri dopoldne v združni pisarni.

Članom zadruge urarjev, zlatarjev, optikov, gravirjev in pasarjev za ljubljansko oblast v Ljubljani na znanje. Ministrstvo za trgovino in industrijo je z odlokom št. 2502 od 27. maja 1929. izdalo za preizkušanje in žigosanje okrovov za zlate, srebrne ali platinaste ure po kontrolorjih za mere in dragocene kovine nastopno navodilo: »Kontrolne mer in dragocenih kovin smejo prevzemati na preizkušnje čistine in v žigosanje samo kompletne okrove od ur iz zlata, srebra ali platine, bodisi v sestavljenem ali razstavljenem delu. Če v prispelih paketih niso kompletni urni okrovi, se ne smejo taki paketi izročiti lastniku, ampak se morajo deponirati pri pristojni kontroli mer in dragocenih kovin vse dotlej, dokler ne pridejo še ostali deli, da se morejo sestaviti iz njih kompletni okrovi, pa šele potem začeti s pregledom čistine in z žigosanjem. Če ne pridejo v določenem roku še ostali deli urnega okrova, bo oblast opozorila lastnika, da se bodo nekompletni deli uničili in v takem stanju vrnili lastniku. Rok za uničenje bo od slučaja do slučaja ugotovila kontrola mer in dragocenih kovin.«

Razno.

Šola za urarje. Pri visoki šoli za trgovino v Neuchâtelu (Neuenburg) se je osnovala posebna sekcija za urarje-trgovce v okviru in s sodelovanjem tamošnje mehanične in urarske šole. Šola je posebno priporočljiva za one, ki bi se hoteli posvetiti urarski trgovini, ker dobivajo v tej šoli temeljito strokovno izobrazbo, tako tehnično kakor tudi racijonalno trgovsko. Podrobnejše informacije o tem dobijo interesi tudi pri švicarskem konzulatu v Zagrebu.

Jesenska pokrajinska razstava. Po naklonjenosti ravnateljstva ljubljanskega velesejma je Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani odkazan za revnejše

obrtnike prilično velik prostor tudi na jesenski pokrajinski razstavi, ki se vrši od 31. avgusta do 9. septembra t. l. Obrtniki, ki nameravajo razstaviti na prostoru urada, naj se oglase pismeno do 1. avgusta pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Krekov trg št. 10, kjer dobe tudi vse potrebne informacije.

Nova strokovna knjiga. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani priporoča vsem obrtnim zadrugam pravkar izšlo knjigo »Zanatska stručna sprema i pravila o polaganju majstorskih ispitov«. Knjiga je pisana v cirilici in stane izvod Din 30.—. Dobi se pri izdajatelju dr. Stevanu Gojkoviću, sekretarju Ministarstva trgovine in industrije v Beogradu, Dubljanska 45. Knjiga je pisana tako, da so vpoštevane tudi izpremembe, ki jih namerava uvesti novi obrtni zakon.

Legitimacije trgovskih potnikov. Neupoštevanje predpisov glede legitimiranja trgovskih potnikov povzroča težave potnikom in je združeno tudi z neprijetnimi posledicami za trdnice same, pa je zato skoro nerazumljivo, da se nekatere trdnice in potniki še danes, ko je naredba že nad leto dni v veljavi, teh predpisov točno ne držijo in se raje izpostavljajo neprijetnostim, ki so s tem združene. Vsak potnik mora imeti predpisano uradno legitimacijo, izdano od trgovske zbornice, v katere okolišju ima trdnica svoj sedež. Prošnjo za izdajo legitimacije mora predložiti zbornici trdnica sama. Navesti mora ime, priimek, leto in kraj rojstva, domovinstvo, kraj stalnega bivanja, visokost, barvo las in oči ter še morebitna posebna znamenja potnika. Prošnji je tudi priložiti nekartonirano sliko potnika ter 20 Din za kolke in takso. Prestanek službe mora trdnica takoj prijaviti zbornici ter ji obenem tudi vrniti legitimacijo. Za primer, da trdnica iz katerikoli razlogov ne more vrniti legitimacije, mora to v lastnem interesu takoj naznaniti pristojni zbornici. Opozarjamo trdnice ponovno na gornje predpise, da jih ohranimo pred posledicami in gmotnimi škodami, ki so združene s kršitvijo teh predpisov.

Slovenski obrtniki ne soglašajo s hrvatskimi in srbijanskimi obrtniki glede zahteve po posebnih obrtniških zbornicah. Na kongresu Zveze obrtnih udruženj, ki se je vršil 23. junija v Beogradu, je bila v odsotnosti zastopnikov slovenskega obrtništva med drugim soglasno sklenjena resolucija, v kateri se zahtevajo obvezne obrtniške korporacije in posebne obrtniške zbornice. Te dni je bila tudi na glavni skupščini Saveza hrvatskih obrtnikov ponovno iznešena zahteva, naj se vprašanje zbornic brezpogojno reši z novim obrtnim zakonom na ta način, da dobijo obrtniki svoje posebne obrtniške zbornice. Tako je dobila javnost vtis, da je vse obrtništvo v naši državi za posebne obrtniške zbornice. Temu pa ni tako. Kolikor nam je znano, so vse slovenske obrtniške organizacije za skupne zbornice, ker vidijo, da so njihovi interesi bolje zaščiteni v močnih skupnih zbornicah za trgovino, obrt in industrijo, kakor pa bi bili v posebnih obrtniških zbornicah, ki bi tudi iz finančnih ozirov ne mogle vzdrževati sposobnega strokovnega uradniškega aparata. Ne glede na to je tudi v interesu vseh gospodarskih panog, da se morebitna nesoglasja med obrtniki in ostalimi gospodarskimi panogami izgadijo v skupnih zbornicah, ki nudijo precejšnjo garancijo za pravično rešitev, kakor pa da jih rešuje birokratizem v ministrstvih, kjer uradniki ne morejo dovolj poznati potreb praktičnega življenja. Naj še omenimo, da je Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani, ki se uvodoma omenjenega kongresa ni mogla udeležiti, poslala kongresu izjavo, v kateri zahteva, da se vprašanje zbornic, ki naj ostanejo skupne, izloči iz obrtnega reda in uredi v posebnem zakonu o zbornicah. Med hrvatskimi obrtniki pa je šele lani pod vplivom beograjskih obrtnikov pričelo gibanje za posebne zbornice, ki je, žal, zajelo tudi obrtniške organizacije.

Nove obrtne šole. Minister trgovine je danes podpisal odlok, po katerem se z novim šolskim letom ustanove višja ženska obrtna šola v Zagrebu, strokovna obrtna šola za brodogradnjo na Korčuli in strokovna obrtna šola za montanistiko in ključavničarstvo v Senju.

Nova luka na Jadranu. V gospodarskih krogih Dalmacije, Bosne in Hercegovine se že dlje časa obravnava vprašanje zgraditve luke Loče ob ustju Neretve. Zgraditev te luke se pospešuje zlasti v sarajevski zbornici, ker bi služila luka v veliki meri izvozu bosanskega lesa, predvsem v Južno Ameriko. Sedaj bodo sarajevska, splitska in dubrovaška zbornica pričele skupno akcijo za zgraditev omenjene luke.

Statistika naših izseljencev v zadnjih osmih letih. Po uradnih statističnih podatkih se je izselilo od l. 1921. do 1928. iz Hrvaške in Slavonije 49.290 izseljencev, iz Dalmacije 19.638, iz Vojvodine 31.963, iz Slovenije 15.037, iz Bosne 4588, iz Črne gore 1600, iz Srbije in Makedonije 7591. Absolutno je šlo največ izseljencev iz Hrvaške in Slavonije, relativno pa največ iz Dalmacije. Relativno najmanj izseljencev je šlo iz Srbije in Makedonije.

Pozor, čevljarске zadruge!

Pričnem zasebni tečaj za mojstre in pomočnike. Poučevalo se bo prirobovanje vzorcev, rezanje vzorcev iz gornjih delov, rezanje kolekcij itd. Lepljenje novih čevljev, gumijevih izdelkov, galoš itd. po najnovejši metodi.

Prične se v mesecu juliju in avgustu.

Zahtevajte prospekt!

JOSIP STEINMAN

strokovni učitelj

Ljubljana, Kolodvorska ulica 41.

Najugodnejši nakup oblačil lastnega izdelka **na veliko in malo** kakor tudi **moško perilo samo na veliko** nudi tvrdka

JOS. ROJINA
LJUBLJANA

Aleksandrova cesta šte. 3.

L. Mikuš

Izbornica dežnikov

Ljubljana

Mestni trg 25

Ustanovljeno 1889.

Skrbno izdelovanje!

Največji izbor!

Najnižje cene!

Preobleke!

Popravila!

ELEKTROINDUSTRIJA

BERGODAC & Co.

d. z o. z.

LJUBLJANA

Šelenburgova ulica šte. 6.

Največja izbira splošnega elektro-inštalacijskega materiala, žarnic, svetilk, elektro-aparatov in strojev. Sortiran RADIO-oddelek.

DRUŠTVO ZA ELEKTROTEHNIKU I FABRIKA KABELA, D. D., ZAGREB

Izdeluje izolirane žice s

„KODEX“-VDE označno nitko,
prostovodne in strelkovodne vrvi,
predpisane izolirne cevi in vse pritiskline.

Zastopstvo za Slovenijo:

Evgen Tuječ, LJUBLJANA, Smoletova ulica 3

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinejšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika. Ceniki franko. Prodaja na obroke.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov,
LJUBLJANA, Karlovška cesta 4.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana — Telefon št. 2040, 2437, 2438, 2805 in 2806

♦♦♦

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

DOVOLJUJE POSOJILA NA MENICE IN KREDITE

V TEKOČEM RAČUNU VSEM KREDITA

ZMOŽNIM OSEBAM IN TVRDKAM

TEODOR NOVOTNY

prva Ljubljanska higijenična
parna izdelovalnica
vseh vrst slaščic,
medic, keksov itd.

LJUBLJANA

vogal Masarykove
in Jegličeve ceste
(na Friškovcu)

OBRTNA BANKA v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4.

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodneje, vezane vloge po dogovoru primerno višje.